

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizelési ár: negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2. szám

Hirdetéseket

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Az istenteleneknek nincs békéjük . . .

olvassuk a szentírásban. Az élet minden időben, ma is igazolja ezt. Az európai nagyhatalmak között izgalmas diplomáciai csata folyik, hogy valahogyan elhárítsák a napról-napra fenyegető összeütözést. A spanyol harctereken ma-holnap több idegen viszi vásárra a bőrét, mint benszülött. A spanyol földre korlátozva valóságos „kis világháború” zajlik le. A külügyek vezetői, állam- és kormányfők örökös látogatásokkal, kereskedelmi és gazdasági előnyök csalétkével toborozzák a társakat és szövetségeseket arra az esetre és alkalomra, ha a harc tüze átcsap a többi európai részre is. Állandóan békéről szavalnak, s ugyanakkor expressz ütemben az elképzelhető legnagyobb mérvű felfegyverzést folytatják és fokozzák. Istentagadó és Krisztust becsmérő országok vezetői tartják a gyújtó-bombát kezükben, hogy az európai keresztény társadalmat felrobantsák és szétzüllesszék, s a többi államok kisdud játékakkal: gazdasági érdekeik deldelgetésével bambán nézik, hogy mikor repíti őket is levegőbe a szabadkőműves-szociálista-kommunista nemzetközi banditacsapat. Nem mernék kiállni Istenükért, hitükért, nincs is békéjük.

Hírek szerint a távol keleten már is megdőrdültek az ágyuk. A két sárga faj (kinai és japán) fel-felujuló ellen-szenve, anyagi érdekeik ellentétesvolta, a japán imperiálista terjeszkedési vágy vágóhídat készít a szerencsétlen emberpáriák tizezreinek. Pogány világnézetük nem jutott el a Krisztustól megváltott emberhalhatatlan lelkének természetfölötti értékére, nem sajnálják az emberáldozatot, miként az egyik kinai tábornagy mondta. Háttérben kaján mosollyal ajkán fűti a kazánt a világorradalomra, pusztulásra berendezkedő és minden eszközt felhasználó szovjet. Nem ismerik Istent, nem tartják meg parancsait, legkevésbé az ötö-

diket: „ne ölj!”, valóban nincs békéjük.

Ebben a bábeli zürzavarban az anyaszentegyház sziklájáról erős szózat hangzik:

„Imádkozzunk az isteni Teremtőhöz, égnek és földnek, népeknek és nemzeteknek legfőbb Urához, hogy adjon nyugalmat, rendet és békét ennek a háborogatót és zaklatott világnak, a jelen szorongatásaitól és gondjaitól gyötört népeknek. Ezeknek pedig vissza kell térni az egyenes útra, vagyis el kell ismerni az Ő fensőbbiségét és engedelmeskednünk kell-szent törvényeinek és nagyobb mér-

A vallásos szellem ujjáéledése Angliában

Anglia vezető napilapja, a Londonban megjelenő Times, rendkívül figyelenreméltó vezércikket közölt a napokban, amely bizonságául szolgál annak a nagyarányú vallásos megújulásnak, amely ma Angliában mindenütt tapasztalható. A vezércikk mindenek előtt rámutat arra, hogy általánosságban mindenütt azt tapasztalják, hogy az istentiszteleteken résztvevők száma állandóan emelkedik, különösen a munkásság és az ifjuság körében. Majd a következőket írja:

„Biztos jelek vannak arra, hogy a visszatérés nem általában a vallásossághoz, hanem kimondottan a kereszt vallásához történik. Sokféle formában kínálta fel vallást az embereknek: tudományosakat és népszerűeket egyaránt. De ha ezek keveseket ki is elégítettek, mégis ez ideig egyikük sem tudta a hiveknek nagyobb számát felmutatni és ugylátszik, ez a jövőben sem lesz másként. A humanizmus magában álló gondolatai sem alkalmasak arra, hogy megnyugtassák az embereket. Az emberi természet csak a nagy-pénteki tanításban találja meg azt, ami ösztöneinek nélkülözhetetlen igénye. Az egyetlen út, amelyen a kétségheeséstől és reinénytelenség-

tékben kell gyakorolni az igazságot és a szeretetet az inséget szenvedők iránt.”

Ma még sokan nem értik, nem hallják, de nem is akarják hallani az új Sinai-hegyről hangzó dörgő szózatot. Hisszük azonban, hogy az erőszakos hatalmi tulkapás, okatlan eszmeáramlatok és csoportok, fajok anyagi érdekeiért halálra ítélt emberiség felébred bűnös gyávaságából és odafordul segítségért, ahol a krisztusi igazság hármastörvénye: kötelesség Isten, felebarátunk és önmagunk iránt követel érvényesülést családban, társadalomban és államokban egyaránt.

tól megmenekülni lehet, a visszatérés a kereszt vallásához.”

A vezércikk a következőképpen fejeződik be:

„Ma mindinkább megérti az ember ezeket az igazságokat. Ma már nem kételkedik senkisében abban, hogy a világ sok gondja a bűnnek egyenes következménye és a modern világ óriási felfedezései, nagyarányú fejlődése mind erőltlen ahhoz, hogy a nyugalmat a népek között és a békét a lelkekbe újra megteremtsek. Ezért megszámlálhatatlan azoknak a száma, akik csalódott reményeiktől ismét a kereszt vallásához fordulnak, amely senkit meg nem csalhat. Megkönygyebbülésre van szükség a büntudattól. És a Kálvária hegyen látják az Egyetlent, aki meghalt, hogy bocsánatot szerezzen a számunkra és aki biztosítja őket, hogy ez a bocsánat teljes. A Nagypéntek vallása távol van attól, hogy lelki ópium legyen, amit olyan hosszú időn át állítottak róla. Inkább hatalmas buzdítás, amely mindenkit, aki elfogadja, az Isten országának aktív szolgálatára kötelez. És mind azok, akik hozzá visszatérnek, világosságot látnak maguk előtt, amely megvilágítja az ő sötétségüket és lábait a béke útján vezet majd.”

Isten gyermekei

Juniusi csillagfényes éjben
Álmodozom nyitott szemmel, ébren
S míg a mámor fészket rak szívemben,
Az arcomba nyári szellő lebben,
Elkezd sugni, mesélni halkán,
Édes-csendes, zizegő dalban.

—:—

Messze-messze jártam...
Hol a buzavirág,
Pipacs és szarkaláb
Aranyba kalászló,
Lágyan rengő-ringó
Buzatengeren át
Fonja tarka láncaát:
A magyar bokrétát!
A magyar Alföldön virágok közt jártam,
Békességet, csendet, szeretetet láttam!

Messze-messze jártam...
Hol kolompós gulyák,
Szelid kis báránycák,
Nyerítő méneseik
Együtt legelgetnek
S a messze hallatszóló
Méla furulyaszóló
Az esti harangszóló.
A nagy Hortobágyon nyájak között jártam,
Békességet, csendet, szeretetet láttam!

Messze, tovább szálltam...
Ahol a nagy hegyek
Csókolják az eget,
Hol az erdő árnya,
Báránycák fátyla,
Csörgedező patak,
Dalos madárka had
Istenről dalolgat.
Erdős, bércecs völgyben, hegyek ormán
[jártam,
Ott is csak jót, szépet, szeretetet láttam!

Fel, fel, az égbe szálltam...
Ahol a csillagok
S hóféhér angyalok,
Napsugár paripán
Játszadoznak pajzán
S kacajuk vig hangja
Ráragad a holdra,
Azért vig az arca.
Isten közelében, felhők fölött szálltam,
S ott a szeretetnek tengerét találtam!

Vissza, — lezuhantam...
Büzös-füstös gyárak,
Gólyafészkes házak,
Harangos templomok,
Száguldó mozdonyok
Tarka világába,
Melynek sirás, lárma,
Vérholt a határa.
Sárba-porba ragadt emberek közt jártam,
Szeretetet, — hoj! keveset láttam!

—:—

Juniusi csillagfényes éjben
Elindulok szedegetni — szépen,
Csendesen. Az emberi szívekben
A szeretet morzsát mind összeszedem,
Ami még akad. Csomóba rakom
(S mind-mind az Isten gyermekeinek)
Az árváknak juttatom!

HARSÁNYI LÁSZLÓ

KATOLIKUS AKCIÓ

Gyűjtsünk buzaszemeket! Isten nevében!

Az Országos Molnár Szövetség értesítette a Hercegszántói, hogy az Eucharisztikus Szentév idejére ingyen és külön nagy gonddal fogja őrltetni azt a lisztet, amelyből ebben az évben a szentmisék és szentáldozások ostyáit sütik.

A molnár iparosok komoly gondolkodását, Istenfélelmét és lelki finomságát jellemzi e szép elhatározás.

Ennek ismertetésével „A SZIV” újság igen életrevaló eszmét ajánl megvalósításra az ország katolikus népének.

A Kongresszus napjain több ezer pap miséznek Pesten, s a pápai legátus miséje alkalmával óriási méretű közös szentáldozáson legkevesebb kétszáz ezer ember járul az Ur Testének vételéhez.

A magyar katolikusok nemes erzületét dicsérik, ha az ostya anyagát vallásos buzgóságát kifejező módon adnák össze.

Hogy történne ez?

A vallásosan élő emberek, első sorban a vallásos egyesületek és társulatok tagjai úgy ajánlják fel önmegtagadásukat és erényselekedeteiket az Eucharisztikus Világkongresszus sikeréért, hogy készítsenek egy kis zacskót, vagy vegyenek egy dobozt és napról-napra annyi buzaszemet tegyenek abba, mint ahány önmegtagadást vagy erénygyakorlatot végeztek.

Lesz, aki ötven, aki száz, sőt ezer szemet gyűjt össze, de mert az egész országban végzik, remélhető, hogy ebből az erénygyakorlatokkal megszentelt buzaszemek összeségéből süthetik majd az ünnepnapok egész ostya szükségletét.

Minden egyes buzaszem, lisztparány az Urnak tetsző cselekedetről számolna be. A gyűjtésben résztvevő minden lélek azzal a tudattal imádkozhatna az Eucharisztikus Jézust, hogy Istenségének földi burkához, azaz az ostya előkészítési anyagához ő is hozzáadta az ő jószándékát, önmegtagadását és erényeit.

Kérjük az endrődi hiveket, szívesen vegyék meg e nemes tervet, gyűjtsék a buzaszemeket Krisztus eucharisztikus testéhez, kedves figyelmüket jószívvel fogadja és megáldja az Ur!

A manilai kongresszisták ajánlása Franconak — 250.000 font. Burgosból jelentik: Hatalmas ajánlást nyújtott át egy küldöttség Franco tábornoknak Burgosban. A manilai Eucharisztikus Kongresszuson gyűjtést rendeztek a spanyol háború árvái részére s ezt az összeget most adták át a kongresszus alatt ékszerkeket, aranyat, ezüstöt, kapereceket, medálákat stb. gyűjtöttek s ez 250.000 fontot tett ki. A fejedelmi adomány kizárólag a hadiárvák javára fog szolgálni.

Junius 27-én Szent László- király ünnepén „Veni Sancte” éneklésével kértük a Szentlélek Isten kegyelmét a meginduló aratási munkálatokra. A gazdanép nagy számmal vett részt a szentmisén és több százan közös szentáldozáshoz járultak, hogy megköszönjék Isten áldását és segítségét esdjék le a nehéz munkálatokra.

A gazda és munkáskörök tagjai Szent István király napján hálaadó istentiszteletre jönnek össze megköszönni a sok jót és sikert a minden áldás Urának.

Ugyanekkor megjutalmazták a sokgyermekes anyákat. A jelentkezések a plebánián történnék. Csak azok tarthatnak számot az értékes jutalmakra, akik 1927 óta legalább öt gyermeket hoztak a világra, illetve szülnék a folyó év végéig.

Építkezések. A mirhói munkásotthon nagyterme tető alá került. Ugyancsak hatalmas iramban folyik a polgári iskolai tornaterem építése is. A napokban tetőzetet helyezik a már felrakott falazatra. Október végéig mindkét középület elkészül és november 5-én megszentelést nyer.

Istentiszteletek havi sorrendje:

Julius 18-án: szentmise a polyákhalmi kápolnás-iskolában. Délután 1/2 4 órakor harmadrendiek ájtatossága.

Julius 25-én: szentmise az öregkerti kápolnás-iskolában és a varjasi iskolában. Délután 1/2 4 órakor az Oltáregyesület havi ájtatossága. Ugyanekkor bucsusmenet indul a dévaványai Szent Anna-napi bucsura.

Julius 31-én: délután 1/2 6 órakor tartja havi-ájtatosságát az Eucharisztikus Férfi-Liga.

Augusztus 1-én: reggel 6 órakor kezdődik a szentségimádás. Este 6 órakor szentségbetétel prédikációval. Reggel 1/2 9 órakor a Jézus Szive Szövetség csoportvezetői tartják havi összejövetelüket a polgári iskolában.

Augusztus 5-én: délután 5 órakor a Leányegyesületek ájtatossága.

Augusztus 8-án: szentmise a polyákhalmi kápolnás-iskolában.

Augusztus 15-én: bucsus szentmise az öregkerti kápolnás iskolában.

Betegek gyóntatása. A gyöngéledő öregek és huzamosabb idő óta betegek gyóntatását belterületen augusztus 2-án, külterületen augusztus 3-án végezzük. Időközben súlyos betegek ellátását bármikor kérhetik a hivek.

Keresztelések és avatások időrendje: vasár- és ünnepnaponként a délelőtti szentmisék után, délután pedig 1/2 3 órakor. Hétköznaponként reggel 1/2 8 órakor.

Hősies ellenségszeretetet.

A spanyol harctérről egy megrendítő eseményről adnak hírt a francia lapok.

Mikor nemrégiben a nemzeti csapatok elfoglaltak egy falut, az egyik házban súlyosan sebesült vörös katonát találtak. Állapota reménytelen volt.

Kihallgatták a vöröst, mert hadifogolynak minősítették. A halálra vált ember teljesen megtört és azt kérte, hogy papot hozzanak, mert gyónni akar.

Amíg a lelkiatya jövetelére vártak, a vörös katona könnyíteni akart a lelkén, mert azt gondolta, hogy nem éri már meg a gyónást. Ápolói megborzadva hallgatták vallomását.

Elmondotta, hogy 32 pap meggyilkolásában vett részt és közülük hetet saját kezével ölt meg. Részt vett azonkívül az ártatlan túszok lemészárlásában is, de itt már nem tudta megmondani, hogy hányan okozta halálát. Számítása szerint több, mint húsznak. Elbeszélte, hogy most hat reá csak megrendítené az, hogy valamennyi pap, akit leggyilkolt, ezzel a kiáltással halt meg: „Éljen Krisztus, a Király!”

Közben megérkezett a közeli városból egy fiatal káplán. Meghallgatta a szerencsétlenek gyónását, megáldozta, feladta az utolsó kenetet, aztán elbúcsúzott tőle és megígérte, hogy másnap érette fogja bemutatni szentmiséjét. Mikor a pap elment, halálsápadt volt és valóságilag reszketett.

Mihamar megtudták az ápolók ennek okát. A haldokló vörös u. i. elmondta, hogy a pappal való beszélgetésben kiderült, miszerint ő gyilkolta meg ennek a papnak apját, anyját és fivérét. Az Úr szolgálja nem átkozta meg őt, hanem megdöbbenve ígérte meg, hogy imádkozni fog érte.

Ez a pap a megbocsátásnak és hősi ellenségszeretnek példáját adta. A szerencsétlen vörös pedig szintén példát adott arról, hogy mivé súlyedhet le az ember, ha a vörös világnézet hatalmába kerül.

Endrődi népesedési adatok július 15-től július 15-ig

Kereszttség szentségében részesültek: Szurovecz István földműves leánya Terézia; Gellai Ambrus földműves leánya Margit Gizella; Bálint Imre földműves leánya Margit Mária; Farkas Mária háztartásbeli fia Dezső György; Szurovecz Vendel földműves leánya Ilona Anna; Megyeri Sándor gazdasági cseléd leánya Irén Margit; Varju Vilmos szíjgyártó fia Vilmos; Szabó József juhász leánya Erzsébet; Timár István fodrász fia László István; Timár Imre cipész leánya Magdolna Erzsébet; Timár Imre munkás fia Ferenc; Bánfi Gyula munkás leánya Mária Magdolna; Zrak Mátyás munkás fia László; Lapatinszki Lajos munkás leánya Irén Mária; Uhrin Lajos munkás leánya Mária Etelka; Liziczai László földműves leánya Mária Terézia; Dr. Hanyecz Vince jegyző fia Péter; Raduska Lajos munkás leánya Monika; Krajcsik György munkás fia Lajos; Gubuznai Mária háztartásbeli fia Imre Lajos; Szabó Gergely földműves leánya Ilona.

Egy vértanu levele

A kapucinusoknak egyik külföldi folyóirata szóról-szóra leközi azt a levelet, amelyet egy spanyol páter: Ignác atya, a spanyolországi Daldakano kolostorának egyik vértanuja írt szüleihez. A fiatal pátert vértanúsága előtt két hónappal szentelték pappá. Levele szóról-szóra való fordításban így hangzik:

„Szeretteim! Most írom a leveletem, 24-ik életévemben, azon a napon, amely talán az utolsó napom lesz, reggel 9 óra 30 perckor. Amikor ti, Szeretteim, soraimat megkapjátok valószínű, hogy nem leszek már az élők sorában.

Minden pillanatban, de a legnagyobb lelkingugalommal várom a halált, amely kinyitja számomra az örökélet kapuját, mert engem a katolikus hit elleni gyűlölet öl meg azért, hogy szerzetes vagyok.

Kérlek benneteket, hogy ti is sirjatok úgy, mint ahogy én most könnyezek. De nem a halál félelme miatt sírok, hanem azért, hogy halálom tinétek nagy fájdalmat fog okozni.

Valamennyi előtt téged kérlek, szeretett jó édesanyám, aki a legkedvesebb voltál számomra a földiek közül. Ne törje meg szívedet a hír, hogy ha halálomat megtudod, hanem vigasztaljon meg a tény, hogy abban a dicsőségben fogsz viszontlátni, amelyet az Úr a vértanúknak ajándékoz. Vigasztaljon az a tudat, hogy gyermeked az égben még jobban fog szeretni és éretted, valamint családunk minden tagjáért imádkozni fog, hogy egyszer az örök boldogságban viszontlássuk egymást.

Áldott legyen Jézus neve! Ha véretem akarja igazságának és szent hitemnek bizonyosságát, örömmel adom oda. Csak egyet kívánok még: hogy mi, akik annyira szerettük egymást a földön, az örök boldogságban az Isten szeretete egyesítsen. Szerető fiatok: Ignác.”

Ilyen ártatlan embereket gyilkolt le a vörös spanyol forradalom. Helytelenül cselekszik mindenki, aki bármilyen módon pártolja a szociáldemokráciát.

Házasságot kötött az Úr oltára előtt. Farkas Bálint cipész-ék és Farkas Margit.

Elhunytak az Urban. Uhrin Jánosné Rácz Teréz 73 éves gyomor-rák, Timár Lajos 27 éves tüdőgümőkór, Kurilla Lajos 62 éves vérésgyűguta, Lakatos Lajos 86 éves szívi szivbaj, Mészáros Mihályné Knap Mária 43 éves tüdőgümőkór, Dinya Illés 1 éves 9 hónapos vérhas, öz. Iványi Jánosné Véka Mária 84 éves agkori gyengeség, Szabó M. Mátyás 88 éves szívszélhűdés, Giricz Margit 2 hónapos szívizomfajulás, Kenyeres Gáspár 5 és fél éves vízbefulladás, Gellai János 38 éves szívi szivbaj, Iványi Pálné Bacsa Veronika 45 éves szívizomfajulás, Timár Ferenc 14 hónapos veleszületett gyengeség.

Eljegyzések. Farkas István földműves Timár Margittal, Pintér Illés földműves Uhrin Máriaival, Kalmár Ákos tanító Schüsler Mária Irén tanítónővel.

A faluért

Rendkívül érdekes és eredményesen fontos mezőgazdasági „szakgyűlés” zajlott le a napokban a Katolikus Népház mozitermében.

Az endrői Nemzeti Egység Pártjának érdemes vezetői: dr. Tüköry József nagybirtokos, diszelnök, Kalmár Imre elnök és Klinghammer László főtitkár nagyválasztmányi gyűlésre hívták meg nemcsak az endrői választmány 120 tagját, hanem a vármegye jelentősebb helyeinek NEP vezetőségeit is.

Június 27-én délelőtt egymásután érkeztek a kiküldöttek Gyuláról, Békéscsabáról, Orosházáról, Szarvasról, Szentendréről, Nagyszénásról, Békéscsútról, Mezöberényből, Kondorosról, Gyomáról és Ujkigyósról, valamint Rajk Endre a Hangya Szövetkezet osztályvezetője, Papp Sándor NEP központi titkár, Vági Márton gépészmérnök, dr. Molnár Sándor a Nemzeti Munkaközpont igazgatója, dr. Piukovich József a Zöldmező Szövetség országos felügyelője és sokan mások.

A választmányi nagygyűlést közbéd előzte meg, amelyen a vendégeken kívül a község összes társadalmi egyesületeinek kiküldöttei megjelentek mintegy 250-en. Az izes, magyaros ételek élvezete után dr. Tüköry József diszelnök Magyarország kormányzóját, dr. Hunya Benő ügyvéd, NEP propaganda-titkár a vendégeket, Papp Sándor a magyar egységen dolgozó gazdasádsadalmat, Klinghammer László az ország népszerű miniszterelnökét: dr. Darányi Kálmánt köszöntötte.

Délután 2 órakor érkezett vármegyénk főispánja: vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla nevével, majd vitéz dr. Márky Barna alispán feleségével együtt.

A főispáni párt a község házában az előjáróság élén dr. Sorbán Jenő főszolgabíró üdvözölte, majd Harsányi Böske nyújtott át pompás rózsacsokrot a főispánnak. A közgyűlési teremben Harsányi László főjegyző eszmékben gazdag, lelkes beszédben vázolta a Főispán rendkívül értékes közgazdasági és szociális munkálkodását, s kérte a Főispánné Öméltóságát, hogy odaadó szeretetével, jószágos, megértő támogatásával segítse elő férjének sokoldalú és nagy energiát kívánó munkásságát.

A mély hatást keltő beszéd után a Női-Liga nevében Vörös Klára tanítónő, a Leányegyesület nevében Szabó Eszti, az endrői gazdálányok nevében pedig Kalmár Eszter üdvözölte a főispánnét és buzálkálász-koszorút nyújtott át neki.

Ricsóy-Uhlarik főispán úgy a maga, mint a felesége nevében hálásan köszönte meg a meleg fogadtatást. Igérte, hogy a jövőben is szeretettel gondol Endrőd szorgalmas gazda népére és a mostoha életsorssal küzdő munkáscsaládokra. Forduljanak mindenkor bizalommal hozzá, mindenkit szívesen lát és a lehetőséghez képest támogat, mert főéletcélját abban látja, hogy a kormányzására bízott megye lakosságának fontos közgazdasági, szociális és társadalmi problémáit minden erejével és áldozatos munkával is elősegítse.

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után a főispáni pár Kalmár Imre községi bírónál és Csernus Mihály apát-plebánosnál, mint az endrői egyházközség fejénél tett

látogatást. Eredetileg több látogatást is tervbe vett a főispán, dr. Tüköry Józsefnél és a falu vezető egyesületeinek elnökeinél de a délutáni endrői és gyomai program zsufoltsága miatt illetők kérésére ezeket későbbre halasztotta.

Vitéz Márky Barna alispánt és nejét Tüköry Jessy és Szuromy András káplán, majd dr. Sorbán Jenő és Csernus Mihály üdvözölték.

NAGYGYŰLÉS

A Népház nagy mozitermét színlámpa megfűtött hallgatóság előtt délután fél 3 órakor nyitotta meg a NEP endrői elnöke: Kalmár Imre bíró. Örömmel köszöntötte a főispán és alispán urakat, akiknek nagyszerű munkásságát az egész vármegyében értékes alkotások dicsérik, s akiknek jóindulata megértését és bőkezű támogatását az endrői nép az inséges esztendőben különösen tapasztalta, üdvözölte a pesti és vármegyei vendégeket, s felkérte dr. Tüköry József nagybirtokost beszédének megtartására.

A GYŰLÉS CÉLKITŰZÉSEI.

Tüköry logikus, széles politikai látókörre valló beszédében taglalta azokat a fontos és megvalósításra váró mezőgazdasági és szociális kérdéseket, amelyeket még Gömbös Gyula akart végrehajtani, de ennek sajnálatos korai halálával azoknak megvalósítását az ország népe Darányi Kálmán miniszterelnöktől várja és kiváló képességeit, munkabírást, szociális érzékét ismerve, jogosan remélhet is. Tudja azt a miniszterelnök, hogy a magyar nép sorsa a magyar Alföldön dől el és kötelességére indítja arra, hogy az Alföld legfontosabb problémáit; öntözés, uthálózat fejlesztés, áru és állatértékesítés, közérdekű munkáalkalmak biztosítása stb. megvalósítsa. Viszont az Alföld magyarságának fokozott mértékben kell arra törekednie, hogy a felénk irányuló kormány-bizalmat egységes munkabekapcsolódással a jövőre is kiérdemeljük és a köz javára kellőképpen kihasználjuk. Végül felkérte a Főispánt, hogy a párt új vezetőinek megbízó-levelét adja át.

A FŐISPÁN BESZÉDE.

— Örömmel jöttem Endrődre és kedves kötelességemnek tekintem, amikor a Nemzeti Egység Párt országos vezérének Darányi Kálmán miniszterelnök úr Jexellenciájának megbízásából a járási és a községi NEP szervezetek vezetőinek átadom a már elfoglalt tisztségükre szóló megbízóleveleket. Átérzem munkájuk fontosságát és tudom, hogy csak az egységes munka és egységes nemzeti közvélemény adja meg az erőt a kormánynak, úgy belpolitikailag, mint külpolitikai tárgyalásai során.

A főispán ezután átadta, G. Nagy László, Kalmár Imre, Kovács Libor, Varju Imre, Orbók József és Uhrin Mihály pedig átvevtek megbízóleveleket, majd Orbók József köszönetet mondott a beléjük helyezett bizalomért és tisztségviselő társai nevében is megígérte, hogy kitartanak a megkezdett uton.

A HÁZIIPAR CÉLJA.

Következett Vági Márton gépészmérnök előadása a háziipar lényegéről és fontosságáról. Hangoztatta, hogy a háziipar nem népmű-

vészet, hanem épen úgy termel, mint más ipar. Tiltakozott az ellen, mintha a háziipar kontárokot nevelne, mert minden inkább távol áll tőle, mint az, hogy az iparosok keresetét rongálja. Ez még abban az esetben sem következik be, amikor a háziipar piacra dolgozik, mert a háziipar által előállított áruk rendszerint annyira speciálisak, hogy azok előállításával az ipar nem nagyon foglalkozik. Végül arról beszélt, hogy a háziipar nem megélhetést akar nyújtani, hanem az üres téli hónapok alatt akarja foglalkoztatni a falusi lakosságot és ezzel lehetőségeit kíván nyújtani arra, hogy nyári keresetüket kiegészítsék és megélhetésüket biztosabb alapokra helyezték.

A nagyszerű előadáshoz vitéz dr. Ricsóy Uhlarik Béla főispán megjegyezte, hogy a háziipar megindítása és fejlesztése terén szívesen segítségére lesz az endrődieknek, ha kell, anyagilag is támogatja őket, csak forduljanak bizalommal hozzá.

AZ ÖNTÖZÉS MEGSOKSZOROZZA A TERMÉST.

Kienitz Vilmos a gyulai ármentesítő igazgató főmérnöke az alföldöntözésről tartott mindvégig rendkívül érdekes előadást. Rámutatott arra, hogy az öntözésnek elsősorban ott kell fejlődnie, ahol a lakosság sűrű, mert itt többtermelésre van szükség és mert az öntözéshez igen sok munkáskéz kell. Előadása további során számadatokkal igazolta, hogy micsoda előnyei vannak az öntözésnek. Tengeriből például az öntözetlen területen 25.32 métermázsza, az öntözött területen 35—40 q tengeri terem katasztrális holdanként. Burgonyából 1 hold öntözött terület 140 q termést, az öntözetlen terület csak 60—70 q termést hoz. A bolgárkertészek egy katasztrális hold öntözött területen évenként minimálisan 1500, maximuman 4500 pengő értéket is termelnek. Igaz ugyan, hogy ha mindenki áttér az öntözésre, úgy bekövetkezik az ugynevezett túlermelés állapota, amikor az értékesítés majdnem lehetetlenné válik, ettől azonban mindaddig nem kell tartanunk, amíg a saját szükségleteinken kívül egész Nyugat- és Északkeurópa szükségleteit ki nem elégítettük. Piacunk tehát bőven volna, csak a többtermelés legnagyobb előfeltételét, az öntözést kell megvalósítani.

Dr. Molnár Sándor, a Nemzeti Munkaközpont igazgatója a kormány szociális intézkedéseit ismertette, majd figyelmeztetett a liberális sajtó irokvéseire, amelyek szöges ellentétben állanak a nacionalista népi politikával.

A RÉT-JAVÍTÁS FONTOSSÁGA.

Dr. Piukovits József a Zöldmező Szövetség igazgatója az állattenyésztés fejlesztésével kapcsolatban a takarmány termesztés fontosságát fejtegette. A Dunántul gazdája sokkal több pénzt vesz be állatjaiból, mint a tiszántuli gazda, pedig ott nincsenek oly nagy legelők, mint a Tiszántulon. Ez pedig azért van így, mert a rétgazdálkodás ott fejlettebb. Ezt kell megcsinálni az Alföldön is az öntözés bevezetésével. A békésmegyei gazda igen tanulékony. Évről-évre fejlődik nemcsak marhaállománya, de juh tenyésztése is. A trágyát adó és a szántóterület bőségesebb termését biztosító jobb trágyázás kívánja az állatállomány szaporítását, ez pedig a több és jobb takarmányozást. Ezért elsőrangú fontossága — az öntözéssel kapcsolatos jobb rétgazdálkodás.

MARHAHIZLALÓ ISTÁLLÓK AZ ALFÖLDÖN.

Rajk Endre az Országos Hangya Szövetkezet osztályigazgatója a takarmány-termékek legjobb értékesítésének a szervezett hízalást tartja, mint amely a mai állatárak mellett a gazdára nézve a legelőnyösebb. Az állam kereskedelmi szerződéseivel való szintűvé teszik, hogy nagyobb árzuhanástól a közel jövőben nem kell tartani s így a hízalás rentábilis. — Mivel a tiszántuli gazdák kisméretű istállóit legtöbb helyütt nem alkalmasak a jószág szaporítását előidéző hízalásra szövetkezetialapon kell megvalósítani a hízalást. Örömmel jelentheti, hogy az Országos Hangya Központ Békésvármegyében két helyen állít fel a közel jövőben szövetkezeti marhahízaló istállókat. A hallgatóság nagy éljenzése mellett ígérte, hogy megvalósítás esetén az egyik marhahízaló szövetkezeti istállót Endrődre helyezi.

INDITVÁNYOK.

Varju Elek gazdálkodó, a varjasi körzet elnöke az alábbi javaslatokat terjesztette a választmány elé, melyet az egyhangulag elfogadott.

1) „A körösvidék népe mély hállával adózik Dr. Darányi Kálmán földművelésügyi miniszter urnak a szikes területek javítása érdekében nyújtott állami kölcsönért. Alázattal kéri vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán urat, mint aki a több termelést eredményező talajjavítási akciót az elmúlt évben megindította, hogy annak folytatását és jelentékeny kiterjesztését hathatós közbenjárásával a Földművelésügyi Miniszter Urnál a f. évre is kieszközölni méltóztassék.”

2) „A tiszántuli falvak és tanyák kigazda és földmives népe alázatos kérelemmel fordul a Nagyméltóságú M. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Urhoz, valamint támogatás céljából a Földművelésügyi Miniszter Ur Excellenciájához, hogy a 15 éven aluli leventéifjak kiképzését az ismétlődő iskolák keretében — a köznapi tanítási idő alatt — esetleg tornaóra beállításával — kegyeskedjék végeztetni, s a vasárnapi levante oktatásra csak a 15 éven felüli ifjak rendelkezessenek.

Lehetetlen állapot az, hogy vasárnaponként a gazdálkodásban valamennyi használható fiu-gyermek eltávozzon a tanyáról, amikor a tanya őrzése, jószág gondozása és legeltetése, kisebb munkák végzése feltétlenül szükségessé teszik a kisebb pasztor-gyermek otthon maradását. A családapát fontos ügyek, kötelességek szőlítják a faluba, vagy vásárookra, a tanyát és jószágot őrizet nélkül nem lehet hagyni.

De a levante oktatás alaposabb végzése és megkívánhatóbb több eredménye is sürgeti a 15 éven felüli u. n. „legénytábor” elkülönítését a még zsenge, inkább játékot, könnyebb sportot, mint komoly foglalkozást szerető gyermekektől. Míg ezek a beállított torna-órán könnyen elsajátíthatják a levanteoktatás reájuk vonatkozó anyagát, ugyanakkor a felnőtt legények is szívesebben járnak a levante oktatásra, mert nem gyerekekkel együtt képezik őket.

A választmány elhatározta, hogy ezen indítványt pártoló felterjesztés céljából Békésvármegye Törvényhatósági Bizottsága elé terjeszti, mert a nagyobb ifjak sport-, katonai nevelése és oktatása, valamint a falusi lakosság érdekében feltétlenül kívánatosnak és sürgősen megvalósítandónak tartja a levante kezdő-korhatárnak 15 évre való fel-emelését.”

3) Alázattal kéri a választmány a Főispán ur Öméltóságát, hogy a

Endrőd „parlamentje“.

nagy aszályt szenvedő körösöntuli vidék gazdáinak adókedvezményt és vetőmag-juttatást kegyesen kieszközölni méltóztatásuk.

4) Klinghammer László az endrői gazdakörök indítványát ismerette, melyet a váiasztmány egyhangulag magáévá tett.

„A Nemzeti Egység Pártjának endrői tábora mély alázattal kéri a Nagyméltóságú M. kir. Földmivelségi Miniszter Ur Ónagyméltóságát, hogy az endrői hid mellé — a Hármaskörös hajózhatóvá tételével kapcsolatban — egy nagyobb állami gabona-magtár létesíteni, vagy ahhoz, amennyiben községi, esetleg szövetkezeti alapon történne, megfelelő államsegélyt kegyesen juttatni kegyeskedjék.“

E kérelem előterjesztésére küldötttséget szervez, melynek vezetőjéül vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán urat, tagjaiul vitéz dr. Márky Barna alispán urat, dr. Sorbán Jenő főszolgabíró, Csernus Mihály apátplebánost, Kalmár Imre községi bírót, Harsányi László főjegyzőt és a pártvezetőség négy tagját kérte fel.

A Körös hajózás megindításával a magtár létesítése elengedhetetlenül fontos közérdek. Viszont Endrőd község partmenti és központi fekvése, nemcsak 26 000 kat. hold határát, hanem a szomszéd nagy helyek: Kondoros, Turkeve, Mezőtur déli és keleti, Szarvas keleti, Mezőberény nyugati határát tekintve is a gabona-magtár létesítését az endrői hid mellett ajánlják. Annál inkább, mert Endrőd észak-dél-keleti-nyugati irányban kövesuttal rendelkezik.

Elhatározta a nagyválasztmány, hogy az akció felkarolása érdekében megkeresi Endrőd község képviselőtestületét is, hogy e fontos közgazdasági kérdés megoldását sürgősen indítsa meg.“

Főispán nagy figyelemmel hallgatta a javaslatokat és készséggel igérte jóindulatu támogatását azok megvalósítása érdekében.

Végül Kalmár Imre elnök mondott köszönetet a nagyértékű, minden egyoldalú pártpolitikai szempontomellőző szakszerű előadásokért. Reméli, hogy Endrőd népe kelően mérlegeli a kitünő felvilágosításokat, azokat megszívleli és odaadó lelkes munkájával, egységes erőfeszítéssel önmaga hasznára megvalósítja. A gyűlés a főispán és alispán lelkes éltetésével a Himnusz eléneklésével ért véget.

„A gyermeké a jövő“

A magyar jövő érdekében szükség van minden magyar gyermekre, pedig a magyar gyermekeknek fele nem éri meg az egyéves kort! — Tennünk kell tehát valamit hogy ne engedjük gyermekeinket idő előtt elpusztulni. A sok gyilkos kór között legtöbb áldozatot az ugynevezett „nyári béhurut“ követeli. Ezt a bajt pedig meg lehet előzni. A legkisebb bajnál is orvosi segítséget kell igénybe venni, pár napos késés már egy magyar élet pusztulását jelentheti. Minden kis magyar élet megmentése érdekében a szülők az Isten ajándékát, jövő reménységünket: a magyar gyermeket a legkisebb baj esetén és különösen nyáron azonnal mutassák meg orvosnak. Minden megmentett magyar élet egy lépéssel visz bennünket a magyar „Feltámadás“ felé. Segítsünk tehát mindnyájan mielőbb megérni ezt a magyar feltámadást!

Dr. SORBÁN JENŐ
főszolgabíró,

A képviselőtestület június 25-én rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés tárgysorozata a jövő évi költségvetésre való előkészület színezetét hordotta magán, mert sok fontos kérdés szerepelt benne, melyeknek megoldását részben a közóhaj, részben pedig a felsőbbhatóság rendelkezése sürgeti.

Elsősorban is újjáalakította a községi iskolaszéket, melynek tagjai a következő három év tartamára Iványi István, Varju Ferenc, Gyuricza Imre, Kalmár Imre, Harsányi László, Kovács Sándor, Kovács Vince, Hornok István, dr. Cseh Józsefné, Kovács Illésné, Duda Lajosné és Kovács Ferencné endrői lakosokat választotta meg. Újjáalakította az iparos tanonciskolai felügyelőbizottságot, melynek mandátuma szintén lejárt. Elnökül Csernus Mihályt, tagokul: Kurilla Vince, Vaszkó Lajos, Timár Menyhért iparosokat, Fehérvári Ferenc tanítót és dr. Cseli József orvost választotta meg négy év tartamára.

A főjegyzői lakás építés ügyében a kiküldött bizottságot újabb megfontolásokra és javaslatokra utasította. Az ugar. lakosok róm. kat. iskola környékére egy Northon-kut megfúrati költségeire 1000 pengő hozzájárulást szavazott meg az 1939 évi költségvetés terhére és jóváhagyta a nagylaposi iskolának a róm. kat. egyház részére való átadásának feltételeiről szerkesztett és megkötött szerződést.

A Király-és-Batthyáni utcák összekötése tárgyában végleges döntés nem volt hozható, mert a képviselők határozatképes számban ezen tárgyra nézve nem voltak jelen, de az ügy a község és Uhria Ágoston kölcsönös engedékenysége folytán a megvalósulás reményével kecsegtet. Rendezte a közgyűlés a rendőrség ruházatát oly módon, hogy egyik évben nyári, másik évben pedig téli ruhát kapnak, mert az eddigi rendszer alapján juttatott ruhailletmény nem volt megfelelő, miután a téli ruhának négy évenként való juttatása a rendőrség lerongyolódását eredményezte. Az új rendezéssel szemben az évenként való nyári ruha illetmény megszűnt.

Felsőbb rendeletre megállapította a községi közúti-utak jelenlegi hálózatát Orvosolta a körösöntuliaknak régi hid-ügyi panaszát, s e szerint az Iványi-hidat már is helyreállították: a jövő évben pedig megépítik a csejti iskolához vezető uton a hidat és helyreállítják a Szeatmiklósugba vezető mindkét átjárót. Homoki József részére az utasabályozási vonallal levágott telekrész kártalanítására 500 pengőt szavazott meg. A gyümölcsstermelők egyesületébe alapító tagul belépett a község, az iparos dalkörnek pedig 3 éven keresztül 30-30 pengő segélyt juttatott. Gondoskodott az újtelepi szükségjárdáknak és a templom sikátor járdájának

1938 és 1939 években való kiépítéséről.

Nagy köszönettel vette tudomásul a vármegyei thgi. bizottságnak azt a határozatát, mellyel az endrői egészségvédőház átalakítására és berendezésére a községnek 8000 P. segélyt juttatott, s ezért köszönetet szavazott meg a thgi. bizottságnak, alispán ur Óméltóságának és a tiszt. főorvos urnak. Egyben tudomásul vette a Stefániának azt a bejelentését, hogy bizonyos feltételek mellett hajlandó az egészségvédő házba elhelyezni az intézményt.

A piactér burkolása tárgyában a közgyűlés megtette a kezdeményező lépést azzal az elhatározással, hogy évenként külön-külön megállapítandó összeggel megkezdje a piactér szakaszonként való beburkolását, illetve elrendelte, hogy az előjáróság az előirányzott összeget tartalékolja és időnként egy-egy szakaszt kiépíttessen. Utasította arra is az előjáróságot, hogy valamely utépítő céggel a piactér egyszerre való kiburkolása tárgyában lépjen érintkezésbe azzal a feltétellel, ha vállalat hajlandó lenne amortizációs kölcsönt nyújtani a községnek. Az 1938 évre 2000 pengő beállítását határozta el. A körösöntuli hidakhoz szükséges földmunkákra 2500 pengőt szavazott meg. Tudomásul vette a közigazgatási bizottság döntését, mellyel a nagylaposi állomást „Endrői-tanyák“-ra változtatta. Az áprilisi közgyűlésen elfogadott huszvizsgálati szabályrendeletet a felettes hatóság módosítás végett vizsgálta.

A közgyűlés a módosítást, mely a korcsmárosok és italmérők vágóhidi kényszerére vonatkozik, jóváhagyta. A ballai legelő okszerű kihasználása céljából elhatározta, hogy a község birkanyjával szerez és azzal fogja legeltetni a ballai legelőt, miáltal a ballai szénatermes nehézkes és drága betakarítása lesz megoldható. A jövő évben 100 drb. anyabirkát szereznek be.

A hivatalos légoltalmi szükségletek felfedezését egy kebelbeli kölcsön felvételével biztosította, melyet 7 év alatt fizet vissza a község a hitelező alapoknak. Megszavazta az országgyűlési választásokkal kapcsolatos katonai beszállásolási költségeket, és elhatározta, hogy 1939 évben a központi-temetőben ravatalozó helységet állít fel. Gondoskodott a középületek hiányainak pótlásáról és elhatározta, hogy a vármegyei állategészségügyi alpból egy Northon kutnak a vágóhidon való felállításához segélyt kér. Elrendelte, hogy a hika istállónak már a múlt évben elhatározott áthelyezésének keresztül vitele céljából a jövő évi költségvetésbe 3700 pengő állítsák be. A kondorostanyai két esküdt fizetését megjavította olyan összeggel, hogy a fizetés a belterületi esküdtkével egyenlő legyen, s utasította az előjáróságot, hogy a nagy drágaságra való tekintettel a szegődményesek megsegítésére családi pótlék juttatására nézve javaslatot dolgozzon ki. Fogyasztási adókezelőnek elmaradt múlt évi 14 pengő jutalékát kiutalta és Timár Jenő vak

fiúnak a vakok intézetében való tartását további két évre elvállalta. A kondoros-mezőturi ut hozzájárulásából még fennálló 2000 P. tartozást a jövő évi költségvetés terhére megszavazta. Elrendelte, hogy a hősök szobrán 154 hős halottunk neve, melyek még felvéve nincsenek, kivésszenek. A piac és vásártér rendes karbantartására 250 P-öt szavazott meg. Az özv. Nagy Istvánné-féle ház eladása tárgyában végleges döntés nem történt.

Végül Gyuricza Máté és Sóczó Józsefnek azon kérelmét, hogy az O. F. B. eljárás során részükre juttatott házhelyek vételárából a község a folyó évben történt végleges megállapítással szemben mutatkozó többletet visszafizesse, nem teljesítette, mert az O. F. B. ítélete erre lehetőséget nem ad és a községet nem kötelezte.

A leventenap

június 20-án zajlott le a községben nagy erkölcsi, de kevesebb anyagi sikerrel. Az erkölcsi sikert biztosították elsősorban derék leventéink, akik hosszas előkészület után tanubizonyosságot tettek nagy készültségükről és sportszeretetükről. Különösen a lövészetben vívtak ki olyan pozíciót a gyomaiakkal szemben, mely minden elismerést megérdemelt. A sport terén kétségen kívül a gyomai leventék vezettek nagy általánosságban, de ha figyelembe vesszük az endrői tanyarendszert s levente kiképzésnek ebből folyó nehézségeit, azt kell mondanunk, hogy leventéink semmiben sem állnak hátrányosabban. Egyes csoportok pedig, mint a csejti, fölénybe is kerültek. A liget egész napon át élénk forgalmat mutatott s hangos volt a levente zenekar muzsikájától. A versenyt megtisztelte megjelenésével Sipossz Ába ezredes vm. testnevelési felügyelő, dr. Sorbán Jenő főszolgabíró, dr. Tüköry József a levente gyesület díszelnöke és még sokan a helybeli és vidéki társadalomból. A verseny után az idő rosszra fordult és a hosszú hetek óta kifejezett erőfeszítés, előkészület kárba vesztett és anyagilag nagyon lerontotta a sok-sok szeretettel és fáradsággal megszervezett leventenap eredményét. Zuhogó esőben kellett hirtelen abba hagyni mindent és áthurcolkodni a Népházba, ahol a rossz időjárás ellenére is rengeteg ember folytatta a szabadban tervezett táncvigalmat és hallgatta a m. kir. honvédség II-ös számú csoportjának kitünő, hazafias, szívet-lelket megrázó gyönyörű műsorát. Maguk a regősök is látták a rendezőség nagy igyekezetét és megígérték, hogy augusztus 29-én, vagy szeptember 5-én megismétlik műsorukat. Erre a „pót-majálisra“ az egyesület az előkészületeket már is megtette, s valószínű, hogy a Legényegylettel karöltve fogja megrendezni ezt az ünnepséget.

FELÜLFIZETTEK: Vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán 10, dr. Tüköry József nagybirtokos 50, Csernus Mihály apátplebános 20, dr. Sorbán Jenő főszolgabíró, Alapy Andor, Schmoll Jenő, Timár Imre v. bíró, Varju Fülöp, Kovács Dániel 10-10, Timár Gyula, vitéz Baranyai István, dr. Cseh József, dr. Timár Sándor, dr. Haviár Gyula, Kaposi Márton, dr. Bartha János, Szabó József, Fülöp János és Zudor János 5-5, Harsányi László, Kovács Libor és dr. Weisz Aladár 3-3, Orbók József 2.50, Walthier György, dr. Tóth István, Bence József, Varju József, Kovács Ferenc, Kovács Sándor, Grósz Sándor 2-2, Kalmár Imre, Varju J. Imre 1-1 és N. N. 1.10 pengőt. A rendezőség hálás köszönetét tolmácsolja a felülfizetésekről. Felhívja a lakosság figyelmét az augusztus 29-i ünnepségre azzal, hogy megjelenésével és támogatásával a leventezettségét segíti elő,

H I R E K A N A G Y V I L Á G B Ó L

Kedves vendégeket üdvözölt szerény körében Endrőd népe. Kétszáz éve immár, hogy mai helyén ujjáépült községünk, s most volt első alkalma, hogy vármegyénk Főispánjának és Alispánjának illusztris Hitvestársait vendégül tisztelhesse. A község lakossága önmaga kitüntető megbecsülését látta abban, hogy képviselőjénél: Kalmár Imre községi bírónál, s a vármegye legnagyobb katolikus egyházközsége vezetőjénél: Csernus Mihály apátplebánosnál látogatást tett a főispáni és alispáni pár. Olyan népszerű és a közigazgatás népszerűsítését kiváltó aktus volt, amelyet csak két oly különlegesen nagyszerű és a mai idők kívánalmait átérző, vezetésre hivatott férfialtól várhattunk, mint vitéz dr. Ricsóy-Uhlarik Béla főispán és vitéz dr. Márky Barna alispán. A Méltóságos Asszonyok közvetlen szeretetreméltósága feledhetetlen emléket hagyott lakosságunk szívében. Isten áldását kérjük Reájuk áldozatos figyelmességükért azaz, hogy kitüntető látogatásuk Endrődön ne az utolsó legyen.

Alispánunk szabadságon. Vitéz dr. Márky Barna alispán e hó elején hat heti szabadságra ment. Mint halljuk, alispánunk Karlsbádba utazott, hogy orvosai tanácsára ott három heti kurát tartson.

Egyházmegyei Főtanfelügyelőnk is „meglepetésszerűen” nálunk tartózkodott két napig. A polgári iskolát látogatta meg s elüldökölt a magánvizsgálatokon. Az elemi iskolai tanárok irigykednek a tanárikarra, hogy dr. Beóthy György apát, főtanfelügyelő ur a vizsgálatok után jött, s őket nem tüntette ki felügyeleti látogatásával. Remélik, hogy a jövő tanévben mély tisztelettel és örömmel köszönhetik!

Elek Lajos miniszteri tanácsos, gyulai pénzügyigazgató az elmúlt napokban Endrődön tartózkodott és a főispán kérésére személyesen vizsgálta meg a körsöntuli aszályos területeket. A hivatalos szemle után akként nyilatkozott a Pénzügyigazgató ur, hogy „kétségtelenül nagyon szomorú és sajnálatraméltó vészhelyzetet talált a község északi részén. Sok gazdának még a vetőmagja sem terem meg”. Reméljük, hogy a kért adócsökkentés nem marad el a kársújtotta gazdák részére.

Kinevezések. A kormányzó dr. Röttler István vármegyei tiszti főorvost és Ringbauer Károly kir. tanfelügyelőt a VI. Orbók József endrődi igazgatótanítót a VII. fizetési osztályba nevezte ki. Az előléptetésekhez gratulálunk!

Kinevezés. Mezőberény érdekes és közszeretettel álló plebánosát Gáspár István szentszéki bírót a Pápa Öszentsége pápai titkos kamarássá nevezte ki. Az endrődi katolikusok is szeretettel köszöntik a legmagasabb helyről kitüntetett plebános urat, mert még ma is szívesen gondolnak a barátságos és jólelkű régi endrődi káplánra.

Jubileum. Huszonöt éve immár, amikor gróf Széchenyi Miklós nagyváradi püspök endrődi káplánna nevezte ki Erdődy-Bakacs Iván újmisést. A rendkívül szerény, kedves modoru káplánt az öregebb endrődiek ma is emlegetik és nagy örömmel hallották, hogy a most már biharkeresztesi plebános és érseki tanácsos Szent Péter és Pál apostolok ünnepén tartotta huszonöt éves évfordulóját pappászenteltetésének. A kézenvezetői tisztet és szentbeszédet a jubiláns régi jó barátja: Csernus Mihály apátplebános látta el. Jelen voltak az ünnepi szentmisén Mellau Márton prelátnak, apostoli kormányzó helynök, Boros Bertalan ny. ezredes, tábori főesperes, Pálóczy János nagyszénási plebános Székely János bedői gk. plebános, dr. Zih Károly főszolgabíró, dr. Frankó Endre ny. főszolgabíró, egyházközségi világi elnök, s a biharkeresztesi járás közhivatali és társadalmi vezetői. Az ünnepi szentmisén az országos híru debreceni Szent László-énekkar nagy precizitással latin misét énekelt. Nagyszámú küldöttség tisztelegése után 200 terítékes közebedet rendezett Biharkeresztes népe a közszeretettel álló plebános tiszteletére, amelyen számos felköszöntő hangzott el. A hívek értékes ajándékokkal lepték meg jóságos lelkipásztorukat, aki megihatott lélekkel fogadta és köszönte a valláskülönbség nélkül megnyilvánult általános ünneplést.

Nagy magyar nótáest lesz f. évi augusztus hó 15-én, melyet a község tisztviselőikara és az iparos dalkör vállalva és együttesen rendez a jegyzői árvaház és a dalkör nemes céljaira. A hangversenyt a dalkör kitünő dalszámait, magánszámok töltik ki és fénypontja lesz Murgács Kálmánnak az országos híru dalköltőnek személyes szereplése, aki a múlt évben is magával ragadta a hallgatóság szívét szebbnél szebb dalainak, irredenta nótáinak előadásával.

Tanévzáró halvacsora a Népházban. Az endrődi polgári iskola tanárikara és az elemi iskolák tanterői a tanév sikeres befejezése öröme a szokásos tanévvégi összejövetelüket — pompásan sikerült halvacsora keretében — a Népházban rendezték meg. Endrőd intelligens közönsége teljes számban résztvett a „pedagógusok baráti összejövetelén” és „jeles” érdemjegyvel honorálták a tanítónénik háztartástani tudományát, akik Nádhera Lászlóné igazgatásával olyan halászlét és rostonsült fogast és harcsát készítettek, amelyre még most is büszkeséggel gondol a halásztársaság elnöke, s amelyre a tarjáni nemes kadart és olasz rizlinget express-iramban nemes vetélkedéssel öntözgették nemcsak a deresedőhaju öreg urak, de még az ártatlan tanító-kisasszonyok is. Természetesen a gyakorlati oktatáson épültek és buzdultak a vendégek is, s a tökéletes elsajátítás érdekében „az ismétlés”-t, mint a „tananyag-közlés” célravezető módszerét kérték leckéül felvenni.

Kartelt csináltak az endrődi géptulajdonosok. Az endrődi gazdák között nagy visszatetszést keltett a géptulajdonosok azon megállapodása hogy 10%-on alul nem csépelnek.

Tavaly, amikor 13—14 pengős áron kelt az új buza, 9%-ért végezték a cséplést. Amikor most tehát az üzemanyag drágulását bőven fedezi a többlet, még 18 pengőn felül van az új buza ár, 1% növekedést kérnek, holott Endrőd nagy részén fele buza sem terem, mint tavaly, s így a gazdák két oldalról is kárt szenvednek. Itt az ideje, hogy a régi gazdák példájára az ifjabb endrődi gazdák is szövetkezzenek és 10-20 gazda vegyen 1-1 cséplőgépet. A hajtó traktor végezheti a mélyebb szántást, tehát a több termelést is elősegíti. Hat-nyolc év alatt letörleszthetik a gép árát.

Eladó az okányi-Schwarcz-féle ballai birtok. A napokban Endrődön járt Fábian Béla képviselő és Harsányi László főjegyzőnek felajánlotta megvételre a ballai Schwarcz-féle 400 katasztrális holdas birtokot. A közeli napokban szakértő bizottság tekinti meg az eladó birtokot, s annak véleménye alapján indítja meg Harsányi a vásárlók toborzását.

Parcellázás. Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár nagyobb uradalom eladását vállalta el. A pénzügyi mészemenő olcsó kölcsönt nyújt a vevőknek és a körülményekhez viszonyítva igen méltányos áron juttatja nekik a parcellázásra kerülő földbirtokot. Kitünő alkalom és lehetőség, hogy a sokgyermekes, dolgozni szerető endrődi gazdák újabb földvásárlás lehetőségéhez juthatnak. Jelentkezni és érdeklődni lehet minden délelőtti vitéz Baranyai István igazgatónál.

Új malom. — Mint halljuk, az Endrődi Kereskedelmi Rt. a ridegvárosi malomát a nagyaposi-ujtelepre viszi át. Az építkezés hamarosan megindul.

Spanyol munkások külön munkáival építik fel a lerombolt teplomokat. A granadai munkások munkaadók nevében levelet intéztek Parradoy Garcia érsekhez, amelyben tudatják, hogy a munkaadók hetenként egy nap külön szabadságot engedélyeztek számukra a vasárnapon kívül, hogy ezen idő alatt helyrehozhassák a lerombolt teplomokat.

Igy halt meg egy spanyol mártír. A matorai plebánost a vörös hatóságok halálra ítélték és amikor már a katonák fegyvere előtt állott, amikor éppen tüzelni akartak, kezével intett és szólni akart. A plebános így szólt a kivégzést vezető tiszthez: „Testvérem, inielőtt ezek megölnék, engedje meg nekem, hogy barátaimat megöljem.” Aztán odament a katonákhoz, mindegyiket külön-külön átölelte és végül ezeket mondta: „Testvéreim, az én vallásom a szeretet és megbocsátás vallása. Ezért öllek át benneteket ebben az utolsó pillanatban és nagy szeretettel gondolok rátok. Később talán lelkiismeret furdalást kaptok, amiért engem megöltetek, ne felejtsetek el, hogy én benneteket átöleltem és hogy megbocsátottam nektek. Köszönöm nektek, hogy megszereztétek nekem a mártírság nagy kegyelmét.” Aztán visszatért helyére és vezényelt: „Kész vagyok és most löjjetek.” Összekulcsolta kezeit, szemét az égre emelte és gyilkosaiért mondott imával az ajkán esett össze.

Nagy vasuti szerencsétlenség történt Vecsesen. Kedden éjjel a Ferencvárosi pályaudvarról elindult tehervonat egy része leszakadt. Az ugyanezen sínpáron fuó szegedi személyvonat vezetője a zuhogó esőben nem vette észre a lassan guruló szerelvényt és teljes sebességgel beleszaladt abba. A mozdonynak nem történt baja, de az ezt követő paklikocsi és első kocsi pozdorjává tört. Két halott és tíz sebesülte van a szörnyű szerencsétlenségnek.

Amerika (USA) várható buza-termése. A július 1-i állapotra vonatkozó magánbecslések szerint az Egyesült Államok idei termése őszi búzából 649 millió bushelre tehető a június 1-i 659, az április 1-i 665 millió bushel hivatalos becsléssel szemben. A múlt évi termés őszi búzából 519 millió bushel volt. Tavaszai búzából 243 (június 1-én 239 és július 1-én hivatalos becslés szerint 100.4) millió bushel termésre számítanak.

Az európai fajok születési statisztikája. A legújabb adatok szerint Európa germán és latin népeinél a születések száma állandóan kevesbedik. Ezzel szemben a szláv népek erősen szaporodnak. 1810-ben Európát 31.6% germán, 33.7% latin és 34.7% szláv lakta. 1910-ben a helyzet a következő volt. 34% germán, 24.3% latin és 41.7% szláv. 1930-ban a germánok százaléka 30-ra esett vissza, a latinoké 24.4, a szlávoké 45.6%-ra nőtt. Ha a fejlődés nem változik, akkor 1960-ban Európát 26.9% germán, 22.3% latin és 50.8% szláv fogja lakni.

Pappá szenteltek egy híres svájci politikust. A „Sainte Marie de la Pierre-qui-Vire” bencés apátságban most szentelte pappá Besson freiburgi püspök Egnest Perriert, a neves svájci politikust. A nagy ünnepeken igen sokan résztvettek a svájci szellemi és politikai életből is, többek között Musy volt szövetségi elnök. Perrier 1932-ben hagyta ott a politikát, hogy pappá legyen. Mint államférfit, nagyon szerették és ő volt a svájci szövetségi tanács helyettes elnöke. A következő évben ő lett volna a svájci elnök. Hogy a nemzetközi életben is nagybecsülték, mutatja, hogy annakidején a szellemi leszerelési bizottság elnökének akarták a Népszövetségben megválasztani. Érdekes megemlíteni, hogy ugyanakkor szentelték pappá Philippe de Soucy bárót, akinek ikertestvére röviddel ezelőtt a citeauxi trappistákhoz lépett be.

Községi és egyház költségvetés. Mindkét közület vezetői erős iramban dolgoznak, hogy a jövő évi költségvetést megállapítsák. Az egyházközség képviselőtestülete július 8-án már letárgyalta az egyházi, elemi és polgári iskolai költségvetéseket. Bár az építések rendkívüli kiadásokat eredményeznek, az adókulcs marad a régi. A fedezet nélküli hiányokat kölcsön útján biztosítja az egyházközség. A községi költségvetés is tárgyalásra vár. Mint illetékes helyről értesültünk, a tavalyi 50%-os pótdadót az idén sem haladja túl a tervezet, bár itt is több beruházás és alkotás többlet kiadása jelentkezik,

Közgazdasági hírek

Júniusban 4.6 millió, az év első felében 74.7 millió pengő kiviteli többletet ért el a magyar külkereskedelem

Behozatalunk a múlt évhez képest alig változott, kivitelünk ellenben 77 millió pengővel növekedett — Az agrárcikkek emelkedő exportjának köszönhető a kitűnő eredmény.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint június hónapban a behozatal értéke 40.5 millió pengő volt (1936. év június hónapjában 34.7 millió pengő), a kivitel értéke pedig 45.1 (37.3) millió pengőt tett, az e havi külkereskedelmi mérleg tehát 4.6 (2.6) millió pengő kiviteli többlettel zárult.

Az 1937. év első felében behozatalunk értéke 218.5 (219.6) millió pengőt, kivitelünk értéke pedig 293.2 (216.1) millió pengőt tett. A külkereskedelmi mérleg az 1936. első féltévi 3.5 millió pengős passzívummal szemben az 1937. év megfelelő időszakában 74.7 millió pengős kiviteli többletet mutat.

Az 1937. év első felében a behozatalban az előző év megfelelő időszakához képest nagy mértékben csökkent a tengeri, a korpa, a nyers

és ócskavas és a nyers ásványolaj forgalma, viszont nagyobb emelkedést mutat a nyersbőr, a nyers fémek és a bárdolt és fűrészelt fa behozatala,

Kiviteli cikkekünk közül nagy mértékben emelkedett a forgalom: búzából az Olaszországba (942.273 q), az Ausztriába (801.782 q) és Svájcba (614.750 q), rozsból az Ausztriába (612.611 q), tengeriből a Németországba (711.827 q), szarvasmarhából az Olaszországba (48.772 darab), a Németországba (10.850 darab), a lóhere- és lucernamagból a Németországba (62.088 q), az Olaszországba (15.700 q) irányuló kivitel folytán. Nagyobb csökkenést mutat a friss hus kivitele a németországi, a disznósir és szalonna kivitele pedig a nagybritaniai forgalom megszűnése miatt és a sertés kivitele az ausztriai forgalomban.

Közgazdasági rövid hírek

Olaszországban rizskiviteli tilalom van. — Olasz-jugoszláv gazdasági tárgyalások folynak. — Erősen drágul a külföldön a buza és a tengeri. — 45.000 vagon eladó gabonája van Jugoszláviának. — Sertéseket szállítunk Ausztriának idegenforgalmi schillingek ellenében. — 17 millió dinárral növekedett Jugoszlávia magyarországi kivitele. — A kormány minél nagyobb szabadságot igyekszik biztosítani magának buzafeleslegeink külföldi értékesítésénél. — Döntés előtt a buza határidőzlet megindítása. — Megindult a borkivitel, főbb piacunk újra Svájc és Németország. — Kitűnő a méztermelés. Magasabb exportárakat várnak a termelők. — Az exportcikkek minőségi ellenőrzésére öt körzetet létesített a Külkereskedelmi Hivatal minden kamara székhelyén. — Jelentős mértékben emelkedett háziipari kivitelünk. — 30 százalékkal csökkent Jugoszlávia buzatermése. — Megindultak a buzaeladások Ausztria felé, 25 schilling a legkisebb eladási ár. — Milánóban maximumáltak a marhaárakat.

Beiratások a felső mezőgazdasági iskolákba. A felső kereskedelmi iskolák mintájára szervezett, hasonló minősítési jogokkal és érettségivel rendelkező békéscsabai, budapesti, gyöngyösi, kecskeméti és orosházi felső mezőgazdasági iskolákba szeptember hó 7-éig lehet felvételre jelentkezni. A 17-ik életévét még be nem töltött, négy közép- vagy polgári iskolai osztályt végzett tanulók számíthatnak felvételre. Részletesebb tájékoztatást az iskolák igazgatói küldenek.

A tiszavidéki buza régi hírnevét és becsületét akarják visszazerezni a mőkői alföldi gazdák kiállításán. A Csanád-Arad-Torontálvármegyei Gazdasági Egyesület ez évben fennállásának 75-ik évfordulóját ünnepli. A jubileumi ünnepség alkalmából Makón szeptember 5-től 12-ig mezőgazdasági és tenyészkiallítást és vásárt rendez, amellyel az egész Alföld agrikulturáját felöleli és bemutatja. A kiállítás a külkereskedelmi Hivatal, a Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kamara, a Mezőhegyesi Állami Uradalom is részt vesznek. A kiállítással kapcsolatos Ünnepi Hét programján a Csanád megyében élő német, román, tót és szerb nemzetiségek népművészele is felvonul s a kiállításnak ebből a szempontból megkülönböztetett érdekessége lesz. A kiállítás rendező irodája Makón a Hagymaházban működik.

Menetrend: 1937. május 22-től október 2-ig. (79. 72. old.)

Budapest keleti pu.—Gyoma—Békéscsaba—Gyula.								
Budapest	i	Mezőtúrról	6.00	9.00	12.40*	14.40	17.10**	21.40
Gyoma	é	6.30	10.21	11.57	15.24	17.36	20.39	2.21
Gyoma	i	6.31	10.28	11.58	15.31	17.37	20.49	2.31
Bcsaba	é	7.29	11.18	12.36	16.21	18.15	21.39	3.20
Bcsaba	i	7.40	11.23	13.29	16.33	18.30	21.47	3.32
Gyula	é	8.06	11.50	13.55	17.00	18.52	22.09	3.51
Gyula—Békéscsaba—Gyoma—Budapest keleti pu.								
Gyula	i	3.52	6.58	—	12.12	15.45	17.44	21.27
Bcsaba	é	4.12	7.25	—	12.35	16.06	18.10	21.46
Bcsaba	i	4.48	7.42	11.19	13.26	16.22	18.32	22.22
Gyoma	é	5.34	8.19	11.56	14.20	16.58	19.26	23.24
Gyoma	i	5.41	8.20	11.59	14.30	16.59	19.29	23.33
Budapest	é	10.30	10.55	14.50	19.20	19.50	Mezőtúrig	4.50

Vastag számok gyorsvonat, dőlt számok sebesvonat.

* Szolnokig gyorsvonat, ** Szolnokig sebesvonat

Állatjáványok megelőzése.

Állattenyésztési és állategészségügyi szakértők számtalanszor hangsúlyozzák, minden fertőtlenítésnél többet ér, ha az állat tiszta ólat és megfelelően változatos, a szervezete felépítéséhez szükséges anyagokat tartalmazó eleséget kap. Ilyen esetben, — mondják a szakértők, — hacsak be nem hurcolják kívülről a betegséget, semmi szükség a fertőtlenítő szerekre.

A fertőtlenítés és a tisztogatás egymást kiegészíti. A magyar szellem leleményessége megtalálta azt a módot, amely összeköti a tisztogatást a fertőtlenítéssel, idő-, munka-, sőt költség-többlet nélkül is.

Magyarországon nemrégén gyártják a klóros fertőtlenítőszeret. Ezek nagyon olcsó és könnyen kezelhető folyadékok, amelynek beszerzése nem jelent nagy anyagi terhet a gazdának. Állategészségügyi célra ezek közül legtöbbször nátriumhipokloritot használnak. Ennek az az előnye az állattenyésztésben eddig használt szerekkel szemben, hogy aktív klórtartalma megöli az apró élősdieket s elpusztítja az elszaporodott baktériumokat, szabad légteret pedig tisztít és fehérít, a tisztaságot fokozza.

A gödöllői baromfitenyésztő kísérleti tanegység egyik vezetőjétől azt hallottuk, hogy a nátriumhipoklorit fokozza a tisztaságot és baktériummentességet idéz elő a felületeken, a kekrecek talaján s a vele felsurrott faalkatrészekben. A nátriumhipokloritos tisztogatás gyors, mert ez a vegyszer igen gyorsan oldja a szennyeződések, megbízható, mert aktív klórja megsemmisíti a baktériumokat és költségmegtakarítást jelent. Egyrészt ugyanis olcsóbb, mint az eddig tisztogatásra használt legolcsóbb szer, másrészt nem szükséges hozzá melegvíz, sőt nem is jó, ha meleg vízbe oldják, mert a klórtartalmából ezzel veszít. Megtudtuk, hogy a kecskeméti, kaposvári és gödöllői baromfitenyésztési telepen kívül ezzel fertőtlenít az állatorvosi főiskola is, különösen sebészeti osztályán, a székesfehérvári és debreceni közvágóhid, a Dunántúli Gazdák Egyesülete Győrben és még nagyon sok mértékadó intézmény.

Ha az állatállományban olyan egészségügyi viszonyokat teremtünk, a tisztaság fokozásával és a fertőzések megelőzésével, amilyen biztonságot a klóros fertőtlenítés nyújt, akkor nyugodtan nézhetjük, hogyan közeledik a járvány a falunk elé, — az a mi gazdaságunk kapujánál bizonyosan megtorpan.

HIRDETÉSEK

Endrőd-Gyomai Takarékpénztár R. T., Endrőd
Fióktintézet: Gyoma. Tel.: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal mellet.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árúkat olcsón kap.

Özv. Kreznerics Ferencné Sugárutcai háza eladó. — Értekezni lehet vitéz Baranyai István bankigazgatónál.

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett Décs-páskumon 2000 négyszögöl szántó. Érdeklődni lehet: Békéscsabán, a Békésmegyei Keresk. Banknál.

**Szép ékszer
Jó orát
Mezőtúron és
Endrődön**

Gruber ad!

Órák, ékszerek, szemüvegek nagy raktára, disztárgyak. Óra-, ékszerjavítás pontos alkatrészekkel, jóállás mellett, saját műhelyben.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle

gabonaneműt
magas piaci áron
VÁSÁROL.

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

uján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14-65 év közötti egyén. Orvosi vizsgálat nincs! Legkisebb havi díj 50 fillér.

Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934. sz. engedélyével.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Walthier György
Főmunkatárs:
Csernus Mihály

Kongorécz János könyvnyomdája
Törökszentmiklós, Telefonszám: 21.